

Sygn. akt XV Ca 1338/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 stycznia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XV Cywilny- Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Brygida Łagodzińska

po rozpoznaniu w dniu 2 stycznia 2023 w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w G.

przeciwko M. G.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 6 czerwca 2022 roku

sygn. akt VC 319/22

oddala apelację;

zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 900 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Brygida Łagodzińska

UZASADNIENIE

Powód (...) z siedzibą w G. złożył w Sądzie Rejonowym Lublin - Zachód w Lublinie, pozew o zapłatę w elektronicznym postępowaniu upominawczym, przeciwko pozwanej M. G., postępowanie prowadzono pod sygn. akt Nc-e 512146/21. Powód wniósł o zasądzenie od pozwanej łącznej kwoty 5 384,60 zł, na którą złożyły się następująco kwoty 5 092,67 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, 231,06 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, 60,87 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powód wniósł także o zasądzenie zwrotu kosztów sądowych w kwocie 100 zł i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

Dnia 23 kwietnia 2021 roku Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym orzekający zgodnie z żądaniem zawartym w pozwie.

Powyższy nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym został zaskarżony przez pozwaną, która wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu.

Postanowieniem z dnia 14 czerwca 2021 roku Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie umorzył postępowanie wobec skutecznego wniesienia sprzeciwu oraz utraty mocy nakazu zapłaty oraz stwierdził, że każda ze stron ponosi koszty procesu związane ze swoim udziałem w sprawie.

Dnia 30 sierpnia 2021 roku (...) z siedzibą w G. złożyła w Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu pozew w postępowaniu upominawczym przeciwko pozwanej M. G., wnosząc o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda łącznej kwoty 5 384,60 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi dla kwot 5 092,67 zł, 231,06 zł i 60,87 zł od dnia wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym tj. od dnia 8 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty. Ponadto, w powołaniu na art. art. 505⁽³⁷⁾ § 2 k.p.c. zażądano, aby Sąd uwzględnił koszty poniesione przez strony w elektronicznym postępowaniu upominawczym i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz 17 zł kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Dnia 13 października 2021 roku Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, w postępowaniu prowadzonym pod sygn. akt V Nc 2461/21, wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, orzekający zgodnie z żądaniem zawartym w pozwie.

Dnia 25 listopada 2021 roku pozwana M. G. wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając go w całości i wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz 34 zł tytułem kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2022 roku Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu w punkcie 1. oddalił powództwo oraz w punkcie 2. zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1 817 zł.

Apelację od wyroku wniósł powód, który zaskarżył orzeczenie w całości zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 65 § 1 i § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię oświadczeń woli stron skutkującą przyjęciem założenia, iż uprzednie skierowanie wezwania do zapłaty zaległych części rat po powstaniu zadłużenia w wysokości uprawniającej do wypowiedzenia umowy pożyczki jest warunkiem koniecznym do skutecznego i prawidłowego wypowiedzenia umowy pożyczki i w konsekwencji błędne przyjęcie, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki podczas, gdy umowa pożyczki nie przewidywała po stronie powoda obowiązku wstrzymania się z kierowaniem do dłużników wezwań do zapłaty do momentu osiągnięcia przez zaległość wysokości odpowiadającej dwóm pełnym ratom pożyczki,

2. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 14 ustawy z dnia 20 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim poprzez jego zastosowanie skutkujące uznaniem, że w celu skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki zawartej pomiędzy stronami niniejszego postępowania niezbędne jest uprzednie skierowanie wezwania do zapłaty po powstaniu zaległości pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, podczas, gdy zastosowanie do umowy pożyczki zawartej pomiędzy powodem, a pozwaną znajduje obecnie obowiązująca ustawa z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim, w której nie zamieszczono podobnej regulacji,

3. naruszenie prawa materialnego tj. art. 385¹ § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że naliczenie przez powoda kosztów zabezpieczenia narusza interesy konsumenta oraz kształtuje jego prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a tym samym stanowi klauzule niedozwolone i godzi w równowagę kontraktową,

4. naruszenie prawa materialnego tj. art. 353¹ k.c. poprzez uznanie, iż postanowienie umowy pożyczki naliczające koszty zabezpieczenia jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i kształtuje obowiązki drugiej strony umowy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami;

5. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj. przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego, tj. błędne ustalenie treści umowy pożyczki łączącej strony postępowania, przyjmując, iż zgodnie z umową pożyczki powód zobowiązany był przed wypowiedzeniem umowy do uprzedniego skierowania do pozwanej wezwania do zapłaty po powstaniu zaległości w wysokości pełnych rat za co najmniej dwa okresy płatności, podczas gdy z treści przedłożonej w toku postępowania umowy pożyczki, a zwłaszcza punktu 29. tej umowy nie wynika taki obowiązek po stronie powoda,

6. sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, iż strony postępowania w treści umowy pożyczki ustaliły, iż warunkiem skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki jest uprzednie skierowanie wezwania do zapłaty po powstaniu zaległości w wysokości umożliwiającej wypowiedzenie umowy pożyczki, tj. pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, podczas, gdy z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w szczególności treści pkt 29. umowy pożyczki nie sposób wyprowadzić powyższego obowiązku po stronie powoda.

Powód wniósł o zmianę wyroku przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 5 384,60 zł tytułem należności głównej wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od kwoty 5 384,60 zł od dnia 8 kwietnia 2021 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu za obie instancje według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Mając na uwadze, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym i Sąd II instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego, to stosownie do art. 505 (13) § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku zostaje ograniczone jedynie do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd pierwszej instancji, uznając je za własne. Na aprobatę zasługują także – z nielicznymi wyjątkami – rozważania prawne przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż chybionym było zarzucenie rozstrzygnięciu Sądu Rejonowego naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego tj. błędne ustalenie treści umowy pożyczki łączącej strony postępowania. Art. 233 k.p.c. określa zasadę swobodnej oceny dowodów, która wyraża się w tym, iż Sąd obowiązany jest ocenić wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Należy przypomnieć, iż ugruntowane w orzecznictwie oraz w doktrynie jest stanowisko, że swobodna ocena dowodów powinna opierać się na zasadach logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Powinna być dokonana z punktu widzenia celowości i racjonalności podejmowanych przez uczestników określonych czynności gospodarczych, finansowych i prawnych oraz ich życiowego prawdopodobieństwa (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2018 r., sygn. II CSK 241/17). Sąd obowiązany jest więc do bezstronnego, wszechstronnego oraz racjonalnego rozważenia materiału dowodowego, oceny jego mocy oraz wiarygodności. Przez moc dowodową rozumie się siłę przekonania, jaką uzyskał sąd wskutek przeprowadzenia określonych dowodów o istnieniu lub nieistnieniu faktu, którego on dotyczy. Sąd oceniając wiarygodność, decyduje natomiast o tym, czy określony środek dowodowy, ze względu na jego indywidualne cechy i obiektywne okoliczności, zasługuje na wiarę, czy też nie. Przy okazji wskazać należy na niejednokrotnie wyrażony przez Sąd Najwyższy pogląd, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego

materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. II CKN 817/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 r., sygn. IV CKN 1316/00).

W niniejszej sprawie, w ocenie Sądu Okręgowego, ocena materiału dowodowego przez Sąd Rejonowy odpowiadała wymogom przewidzianym w ustawie oraz mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów. Sąd Rejonowy nie przeprowadził nielogicznego wnioskowania, które mogłoby zostać uznane za wykraczające poza granice doświadczenia życiowego.

Chybiony był każde zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 65 § 1 i 2 k.c. odnoszący się do wykładni oświadczeń woli. Skarżący wskazał, iż Sąd pierwszej instancji błędnie przyjął, iż uprzednie skierowanie wezwania do zapłaty zaległych części rat po powstaniu zadłużenia w wysokości uprawniającej do wypowiedzenia umowy pożyczki jest warunkiem koniecznym do skutecznego i prawidłowego wypowiedzenia umowy pożyczki i w konsekwencji błędne przyjęcie, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki, podczas gdy umowa pożyczki nie przewidywała po stronie powoda obowiązku wstrzymania się z kierowaniem do dłużników wezwań do zapłaty do momentu osiągnięcia przez zaległość wysokości odpowiadającej dwóm pełnym ratom pożyczki. Na gruncie art. 65 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje, a nadto w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Należy zwrócić uwagę na wielokrotnie już powtarzany w orzecznictwie pogląd, iż przy wykładni oświadczeń woli należy przyjąć tak zwaną kombinowaną metodę wykładni polegającą na przyznaniu pierwszeństwa – w przypadku oświadczeń woli składanych innej osobie – takiego znaczenia oświadczenia woli, które rzeczywiście zostało mu nadane przez obie strony w chwili jego złożenia (subiektywny wzorzec wykładni), gdy natomiast okaże się, że strony różnie zrozumiały treść złożonego oświadczenia woli, to za prawnie wiążące należy uznać znaczenie oświadczenia woli ustalone według wzorca obiektywnego (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 grudnia 2021 r., sygn. V ACa 559/21). Na podstawie wykładni obiektywnej natomiast, sens oświadczenia woli ustala się na podstawie przypisania normatywnego, czyli tak, jak adresat sens ten z rozumiał i rozumieć powinien, a zatem za wiążące przyjąć należy takie rozumienie oświadczenia woli, które jest wynikiem starannych zabiegów interpretacyjnych adresata (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r., III CZP 66/95, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., V CK 655/04). Sąd Okręgowy podziela rozważania Sądu Rejonowego, który uznał, iż nie ma znaczenia fakt, iż na datę wypowiedzenia umowy zaległość wynosiła ponad 5 rat, ponieważ zabrakło uprzedniego wezwania do zapłaty zaległości przekraczającej dwie raty z uprzedzeniem o możliwości wypowiedzenia umowy i zakreślenia pozwanej terminu 14 dni do ewentualnej spłaty. Zdaniem Sądu II instancji pożyczkobiorca miał prawo sądzić, że zostanie ostatecznie wezwany do zapłaty przed wypowiedzeniem umowy, tak aby mógł otrzymać ostateczną szansę na spłatę zadłużenia. Rację należy więc przyznać Sądowi I instancji, który wskazał, że pożyczkobiorca nie może być zaskakiwany nagłym wypowiedzeniem i powinien mieć on możliwość dokonania spłaty w terminie tych 14 dni, które pożyczkobiorca mu określił w wezwaniu do zapłaty.

W tym miejscu, ma marginesie, ponieważ Sąd Okręgowy podziela wykładnię pkt 29 umowy zawartej przez strony dokonaną przez Sąd I instancji, należy przytoczyć art. 385 § 2 k.c., na podstawie którego niejednoznaczne postanowienia wzorca umowy tłumaczyć należy na korzyść konsumenta. Ryzyko pojawienia się wątpliwości w związku z zamieszczeniem we wzorcu umowy wieloznacznego postanowienia powinna ponosić strona redagująca owo postanowienie. W stanie faktycznym mającym miejsce w niniejszej sprawie nie ma wątpliwości co do tego, iż na korzyść konsumenta (pозwanej) byłaby interpretacja Sądu Rejonowego przyjęta również przez Sąd Okręgowy, a więc interpretacja, iż pożyczkodawca (powód), przed wypowiedzeniem umowy powinien wezwać pożyczkobiorcę (pозwaną) do zapłaty dwóch pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności.

Odnosząc się do zarzutów związanych z uznaniem przez Sąd I instancji, iż postanowienie umowne zawarte w punkcie 24 umowy zawartej pomiędzy powodem a pозwaną, dotyczące wysokości zabezpieczenia umowy pożyczki ma charakter niedozwolonej klauzuli umownej i jako takie nie wiąże konsumenta, wskazać należy, iż Sąd zgadza się w pełni z ustaleniami Sądu Rejonowego. Przede wszystkim spełnione zostały wszystkie przesłanki warunkujące uznanie postanowień umownych za abuzywne. Postanowienie umowne nie było w niniejszej sytuacji uzgodnione indywidualnie z klientem, stanowiło w tym wypadku element przedstawionego przez kredytodawcę wzorca umowy.

Po drugie postanowienie umowne dotyczące zabezpieczenia umowy pożyczki nie dotyczyło głównego świadczenia stron, było natomiast postanowieniem mającym charakter akcesoryjny, zabezpieczający główny przedmiot umowy. Po trzecie, mając na uwadze wąski zakres ubezpieczenia obejmujący jedynie następstwa nieszczęśliwych wypadków, zawału serca lub udaru mózgu, a także wygórowaną jak na ten zakres cenę zabezpieczenia (2 037,58 zł, a więc prawie 1/3 kwoty pożyczki) Sąd II instancji nie ma wątpliwości co do tego, że postanowienie zawarte w punkcie 24 umowy pożyczki kształtuje prawa i obowiązki pozwanej w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco narusza jej interes. Powód wskazuje w treści apelacji, iż umowa zawarta z pozwaną wymagała odpowiedniego zabezpieczenia, ale nie zachodził przymus zawarcia tejże umowy, ponadto z treści Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich wynikała możliwość ustanowienia innego adekwatnego zabezpieczenia spłaty pożyczki. Nadto powód wskazuje, iż przed zawarciem umowy pożyczki pozwanej została udostępniona treść umowy ubezpieczenia. Przede wszystkim wskazać należy, iż nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, iż pożyczkodawca może uzależnić udzielenie pożyczki od ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia. Należy jednak każdorazowo pamiętać o tym, że takie zabezpieczenie powinno być adekwatne – zarówno do kwoty udzielonej pożyczki jak i do zakresu takowego zabezpieczenia. W niniejszej sprawie w Sąd Okręgowy uznał, iż kwota ubezpieczenia w wysokości 2 037,58 zł, przy całkowitej kwocie pożyczki wynoszącej 3 476,51 zł stanowi zbyt wygórowaną kwotę przy uwzględnieniu, iż zabezpieczenie swoim zakresem obejmuje tak wąską grupę zdarzeń – następstwa nieszczęśliwych wypadków, zawału serca lub udaru mózgu. Nadto, wskazać należy, iż co prawda w § 31 Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek konsumenckich wskazane zostały alternatywne sposoby zabezpieczenia spłaty pożyczki, natomiast w ust. 3 wskazanego paragrafu wskazano, iż umowa ubezpieczenia powinna spełniać określone przez (...) kryteria minimalnego zakresu ochrony, które zostaną zweryfikowane przez (...).

Mając na uwadze powyższe wskazać należy, iż tak ukształtowane postanowienie umowne dotyczące zabezpieczenia spłaty pożyczki są niewątpliwie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego oraz kształtują obowiązki drugiej strony umowy (pożyczkobiorcy) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, ponieważ koszt określony przez pożyczkodawcę nie ma jakiegokolwiek uzasadnienia. Niniejszej oceny Sądu nie zmienia możliwość niezawierania przez pozwaną umowy pożyczki, realizacja obowiązku informacyjnego, czy też fakt, iż umowa zawarta była z innym podmiotem aniżeli powód – szczególnie mając na uwadze, iż przy zawieraniu przedmiotowej umowy pożyczkodawca posługiwał się gotowym wzorcem umowy.

Powód zarzucił również orzeczeniu Sądu pierwszej instancji naruszenie art. 14 ustawy z dnia 20 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim poprzez jego zastosowanie w momencie, w którym obowiązującą w chwili obecnej ustawą jest ustawa z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim. Również i ten zarzut okazał się nietrafny, a to z uwagi na fakt, iż Sąd Rejonowy na wskazany przez powoda przepis w ogóle się nie powołał, co wynika chociażby ze sporządzonego przez Sąd I instancji uzasadnienia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi powoda jako stronę przegrywającą. Pozwana poniosła koszty zastępstwa procesowego ustalone w kwocie 900 zł na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z §2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Brygida Łagodzińska